

مبارزه منفی

امربه معروف ونهی از منکر

هادی دوست محمدی

از آنجا که پاکسازی محیط انسانی و زدودن غبار مفاسد و آلودگی‌ها، وظیفهٔ هر انسان مسؤل می‌باشد، یک فرد وظیفه شناس و متعهد، هرگز، در این راه، از پیکار و مبارزه نمی‌ایستد، تا آنکه راه انسانیت، سعادت و کمال را برای جامعه هموار سازد و همهٔ موانع و مشکلات وصول به پیروزی و «رشد» را برطرف نماید.

ناگفته پیداست که: کیفیت و شرایط این مبارزه و پیکار، بوضوح، شرایط و چگونگی زمان و مکان و کیفیت «فساد و آلودگی» و مشخص مبتلا یا مبتلایان بستگی دارد. در بسیاری از مواقع، شکل مبارزه مشخص و به گونهٔ عادی و با اصطلاح «مستقیم و هشمت» انجام می‌گیرد ولی گاهی لازم است به نوع دیگر، هدف «ارشاد و هدایت» و «پاکسازی محیط انسانی» را تعقیب نمائیم.

برای موفقیت در راه سازندگی و جلوگیری از زشتی‌ها و سرایت و واگیر شدن آن، شکل مبارزه را تغییر می‌دهیم و به صورت «منفی» بمبارزه می‌پردازیم، مثلاً در محیط خانواده با توجه به مسائل تربیتی، یا غیر مستقیم به سازندگی کودک می‌پردازیم و یا بطور «منفی» در تربیتش اقدام می‌کنیم، یک مرتبه یکی از کودکان، کار خوبی را انجام داده

گاهی نهی از منکر، در شکل مبارزه منفی تجلی می‌کند که بسیار مؤثر است

بی‌اعتنائی را درك کنند و در نتیجه ، خویشان را بسازند .

قانون امر به معروف و نهی از منکر، در اسلام که برای پاکسازی محیط انسانی و بعنوان نظارت همگانی تشریح شده است، گاهی به این صورت شکل « مبارزه منفی » را دارد و غیرمستقیم انجام می‌گیرد .

مثلا تقدیر و تمجید از افراد وظیفه شناس در اسلام ، از وظائف فرد در مسلمانان است تا آنجا که تشکر و سپاس نمودن از مردم ؛ در ردیف ناسپاسی در مقابل خدا قرار دارد که به فرموده رسول اکرم (ع) **من لم یشکر الناس لم یشکر الله (۱)** که از این راه ، غیر مستقیم ، امر به معروف و نهی از منکر، عملی می‌شود .

و همچنین در اسلام ، در موارد مختلف ؛ دستور مبارزه منفی داده شده است :

هنگامی که مسلمانان در جنگ « تبوك » مشغول جهاد بودند « كعب بن مالك » « هلال بن امیه » و « مرارة بن ربیع » از جهاد و همکاری با مسلمانان ، نخلف نمودند ؟ ! در بازگشت از میدان نبرد ، رسول اکرم (ص) دستور دادند همه مسلمانان ، با این سه نفر قطع رابطه کنند و هیچگونه معامله و معاشرتی با آنان نداشته باشند ! وضع زندگی اجتماعی آنان به نوعی شد که حتی جواب سلام آنان را کسی نمی‌داد و هیچ چیز به آنان نمی‌فروختند و چیزی از آنها نمی‌خریدند و دریافت نمی‌داشتند، فرزندان شان با آنان سخن نمی‌گفتند تا آنجا که همسران شان از آنان جدا شدند ! به ناچار در خارج

ولی دیگری در انجام این وظیفه ، کوتاهی کرده است در اینجانبست به كودك وظیفه شناس ، ابراز محبت بیشتری می‌کنیم و از وی تقدیر و تمجید می‌نمائیم و در مورد كودك دوم ساکت می‌مائیم .

در اینجا علاوه بر اینکه به موضوع « قدردانی و تشویق از افراد لایق » که يك موضوع اخلاقی و تربیتی اجتماعی و سازنده است توجه کرده ایم ، و كودك وظیفه شناس را ترغیب و روحیه اش را تقویت نموده ایم ، توانسته ایم ، غیر مستقیم ، كودك وظیفه نا شناس را هم به وظیفه اش متوجه سازیم و در تربیت و سازندگی او هم بكوشیم ! و به این صورت امر به معروف نمائیم .

و گاهی در مقابل خطای كودك ، پدر و مادر می‌توانند بگونه منفی ، او را از کار ناپسندش بازدارند ، برای مدت خیلی کوتاه ، با او سخن نمی‌گویند و در واقع بظاہر با او قطع رابطه میکنند و به این وسیله او را به خطایش متوجه می‌سازند و با اصطلاح بعنوان « مبارزه منفی » نهی از منکر می‌نمایند !

این روش گاهی در محیط اجتماع نیز باید مورد توجه باشد ؛ خوبان و شایستگان ، مورد تقدیر و تمجید قرار گیرند تا افراد نا شایست و نالایق متوجه خود گردند و بدانند که : در يك جامعه انسانی ، حتی احترام و قدردانی و تمجید هم بر مبنای ارزشها شایستگیها ، صفات و اعمال است نه با تعلقها و چاپلوسیها و روابط !!

و همچنین افراد ناصالح و وظیفه نا شناس ، مورد بی‌مهری قرار گیرند تا قدری به خود آیند و علت

شهر خیمه زدند و مدت چهل یا پنجاه روز، با توجه به خدا و دعا، به خودسازی پرداختند تا اینکه پیامبر (ص) مؤذنه قبولی توبه شان را از سوی خدای متعال به آنان اعلام کرد و بار دیگر به جمعیت و ملت پیوستند، در این جا بایک عمل « منکر » « تغلف از انجام وظیفه جهاد » مبارزه شده و از سرایت آن پیشگیری لازم به عمل آمده قرآن در این مورد می فرماید: **و علی الثلاثة الذین خلفوا حتی اذ اضاقت علیهم الارض بما رحبت و ضاقت علیهم انفسهم و ظموا ان لا ملجاء من الله الا الیه ثم تاب علیهم لیتوبوا ان الله هو التواب الرحیم (۲)**

امام صادق (ع) ازین بزرگش: امام علی (ع) لازم بود با آنان قطع رابطه کند و عملاً « مبارزه نقل کرده اند که فرمود: نباید هیچکدام از شما در مجلسی حاضر شوید که در آن مجلس، سلطان ستمگری، شخص بی گناهی را می زند یا می کشد و یا شکنجه می دهد مگر اینکه برای نصرت و یاری او باشد، زیرا کمک و یاری مظلوم و ستم کشیده، بر هر مسلمانی که قدرت داشته باشد واجب است! آنگاه امام افزودند: موقعی که خدای متعال بر بنی اسرائیل تفضیل و عنایت فرمود و به آنان گشایش داد، هر گاه شخصی از قوم خود را می دیدند که « منکر » و خلافی را مرتکب می شد، وی را از آن عمل نهی می کردند اولی باینکه او گوش نمیداد می خوردند؛ قمار می بازی، توطئه می کنند، غیبت و به کار ناپسندش ادامه می داد، باز با او معاشرت می کنند، به مردم تهمت می زنند، یا به عیاشی ها می کردند و سرباز مسافر می نشستند! اکه در باره و بوالهوسی ها پرداخته اند و... نباید توقف شان این آیه نازل شد: **لعن الذین کفروا من بنی اسرائیل علی لسان داود و عیسی بن مریم** اگر توانستیم آنان را از اعمال حرام و ناپسندشان

۲ - سوره توبه ۱۱۸ - شان نزول این آیه همان جریان تغلف سه نفر میباشد

۳ - سوره مائده ۷۹ - ۷۸

۴ - وسائل الشیعه باب ۴ از ابواب امر و نهی روایت ۲

بازداریم ، باید چنین کنیم ولی اگر نتوانستیم ، قبح وزشتی خود را از دست می دهند و برای مردم حداقل مبارزه ای که وظیفه ما است ، مبارزه امری عادی می شوند ! علاوه بر این چه بسا برای منفی و ترک نمودن آن مجلس است ؛ با این کارهای نامعقول و نامشروع خود ، دلیلی نیز عمل ، مخالفت خود را با کارهای ناستوده اعلام بتراشند و خود را حق بجانب جلوه دهند ! داشته ایم و با آنان و اعمالشان مبارزه کرده ایم . لازم است مسلمانان ؛ به امر حیاتی و سازنده تاریخ سراسر افتخار پیشوایان معصوم (ع) امر به معروف و نهی از منکر بیش از هر زمان و شاگردان مکتب آنان شاهد گویای این حقیقت اهمیت بدهند و با هر نوع توطئه ، فساد ، انحراف است که آنان ، با مبارزه های منفی ، ستمگران و آلودگی ، ستم ، بی عدالتی و . . . مبارزه نمایند و تبهکاران را رسوایی ساختند و هرگز در مقابل که امام صادق (ع) فرمود : هر قوم و ملتی که در فساد و نامردمی آرام نمی نشستند .

مقابل زشتی ها و منکرات ، بی تفاوت بماند و در در این عصر بی تفاوت بودن بسیاری از ما صدتغییر یا از میان بردن آن نباشد ، خدای جهان و اهمیت ندادن به تخلف ها ، موجب رواج گناه « بر اثر این سستی » همه آنان ، خوبان و بدانشان و فساد می گردد و در نتیجه اعمال خلاف انسانی ، را به عذاب دردناکی مبتلا خواهد ساخت ! (۵)

پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی
پرتال جامع علوم انسانی

مطالب این شماره

۳	سخن ماه	۱
۶	حمایت از یتیم (تفسیر)	۲
۱۰	دورنمای سوسیالیسم	۳
۱۳	نقش شخصیتهای آفرینشگر	۴
۱۷	گناه قتل نفس	۵
۲۲	چپاولگران روس از افغانستان خارج شوید	۶
۲۶	اصلاح جامعه از طریق اصلاح خود	۷
۳۰	در شوری چه میگذرد	۸
۳۴	استعمار و عناصر ملیت	۹
۳۹	انقلاب ایران	۱۰
۴۲	به خون تو سوگند	۱۱
۴۵	تفاوت یا تساوی	۱۲
۴۹	خبرهایی از جهان اسلام	۱۳
۵۳	در امریکا چه خبر است؟	۱۴
۵۶	رابطه مسئولیت و ایمان	۱۵
۶۰	کودکان و خشم	۱۶
۶۴	پیام جمعیت اسلامی	۱۷
۶۷	سال جهانی کودک	۱۸
۷۰	سازره منفی	۱۹

●● یادآوری لازم ●●

ما در این شماره در مجله اطلاع داده شد که بعضی از گروههای سیاسی از
 طرفداران ما را در این باره آشفته کرده و در برخی از شهرها ، اعلامیههای خود را در مجله
 ما منتشر کرده اند . ما در این باره متذکر می شویم .

لذا به عموم خوانندگان مجله اطلاع میدهیم که مجله «مکتب اسلام» به هیچ گروه
 سیاسی وابسته نیست . مجله ما فقط به حوزه علمیه قم و جهان تشیع و اسلام .

آیا میان آمریکا و روسیه برای مهاجرت اینهمه یهودی به اسرائیل معاملـه‌های صورت نگرفته؟

نقش شوروی در افغانستان

مجله دیلی تلگراف می‌نویسد که تحولات اخیر در کابل روشن می‌سازد که شوروی مشغول بررسی تسلط نظامی مستقیم خود بر افغانستان است .
و آن مجله در سرمقاله خود می‌گوید . . . برای نخستین بار شوروی گفته است که افغانستان عضو جامعه اشتراکی (کمونیستی) است چنانکه عقیده برژنف است که پیش از جنگ و اشغال نظامی چکوسلوواکی نیز همین را گفته بود . . .
شگفت آور است که شوروی کمکهای پاکستان و . . . را دخالت در شئون داخلی افغانستان میدانند و محکوم می‌کند ، درحالیکه خلبانان و کارشناسان نظامی روسی ، افغانستان را پرکرده است .

المجتمع شماره ۴۴۹ سال ۱۰

مکتب اسلام

ولی حساب افغانستان را باید از چکوسلوواکی جدا کرد و اگر شوروی این دورا مانند یکدیگر بیندارد اشتباه بزرگی کرده است .

باز هم توطئه

بآنکه بیش از ۶۰٪ افراد کشورهمسایه و هم‌کیش ، عراق را شیعیان تشکیل میدهند و استقلال عراق با فداکاری و جهاد مراجع عالیقدر شیعه صورت گرفت ولی با نقشه خائنانه استعمار بریتانیا حکومت به غیر شیعه داده شد و حقوق شیعیان همیشه پایمال می‌گشت و با روی کار آمدن حزب بعث عراق که بظاهر ماهیت اشتراکی دارد ولی درباطن کارگزار امپریالیسم است ، همواره به طرد شیعیان و هجوم به حوزه علمیه نجف ادامه میدهد ، و با کمال تاسف اخیرا مراجع و علمای دینی را تحت فشار قرار داده و علاوه بر توطئه علیه انقلاب ایران و حتی تجاوز بمرزهای کشور ، اقدام به دستگیری و محاصره خانه رهبر شیعیان مبارز عراق آیةالله حاج سیدمحمدباقر صدر نموده است .

مکتب اسلام

ولی تمام قرائن نشان می‌دهد که عراق هم به همان راهی می‌رود که ایران رفت